

TARIMSAL ÖRGÜTLENME VE SULAMA - İBY TEKNİK GEZİSİ (2015 – YD-2)

14 – 23 Kasım 2015, İspanya

Değerlendirme Raporu

Proje	GAP-TEYAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli
Hazırlayan	İbrahim Hakkı GÜRBÜZ, GAP TEYKOB - EU
Teslim Tarihi	15.12.2015
Faaliyet	2.2 Tarımsal Yayım Faaliyetlerine Yönelik Faaliyetler
Tanım	- Eğitimin Amacı - Hedef Grup ve Katılımcı Profili - Eğitimin Kapsamı - Eğitimin Değerlendirilmesi
Ekler	- Katılımcı Listesi - Eğitim Programı - Eğitimden Fotograflar

EĞİTİMİN AMACI

GAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli Programı (GAP-Yayım Modeli), T.C. Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

GAP Bölgesinde 2011-2013 yıllarında yine GAP tarafından uygulanmış olan GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesinin (GAP-TEYAP) bir çıktısı olan ve GAP Bölgesinde tarımsal kalkınmayı hızlandırmayı hedefleyen GAP-Yayım Modelinin amacı başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerini harekete geçirmek ve çiftçi örgütlerini idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek, sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamaktır.

GAP Bölgesinde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde öncelikle sulanan ve sulamaya açılacak alanlarda 5 yıl süreyle uygulanacak olan GAP Yayım Modelinin 5 yıllık uygulama planı kapsamında; bölgede mevcut olan 615 çiftçi örgütünün en az 40' ında 240 teknik elemanın yayım elemanı olarak çalışacağı düşünülmektedir. 2014 ve 2015 yıllarında sisteme girecek olan 40 çiftçi örgütü ve buralarda çalışacak 240 yayım elemanı modelin birincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Ayrıca, Model kapsamında, GTHB yayım personeli ve birincil grubun dışında yer alan çiftçi örgütleri ile özel sektörde yayım konusunda çalışan yaklaşık 1000 teknik eleman da projenin ikincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Modelin tam olarak uygulanması sonucunda doğrudan etkin yayım hizmeti alacak olan yaklaşık 15.000 çiftçi ve sulamaya açılacak alanlar dahil doğrudan ve dolaylı olarak ulaşılabilecek 40.000 çiftçi ise projenin yararlanıcı kitlesini oluşturacaktır.

Model, GAP/BKİB da oluşturulacak GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (GAP-TEYKOB) tarafından GTHB' nin yerel teşkilatları olan İl Müdürlükleri, Araştırma Kurumları, Bölge Üniversiteleri, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ve çiftçi örgütleri ile işbirliği halinde yürütülecektir. Modelin yönetimi için Merkez Danışma Kurulu (MEDAK), Bölge Danışma Kurulu (BÖDAK), Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve İl Koordinasyon Birimlerinin (İKOB) oluşturulması planlanmıştır.

Modelin Uygulama Planı'nda öngörülen faaliyetlerinin katılımcı bir süreç dâhilinde hayata geçirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, 1 Ocak 2014 tarihi itibarıyla Model kapsamında GAP-BKİB içerisinde Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve 6 GAP ilinde ise İl Koordinatörükleri oluşturulmuştur. Model ile ilgili faaliyetler, söz konusu Uygulama Planı, oluşturulan yönetim yapısı ve tanımlanmış çalışma ilkeleri doğrultusunda 1 Ocak 2014 tarihinden bu yana sürdürülmektedir.

Mart 2014 tarihinde Model üzerinde bir revize çalışması yapılmış olup bu revize çalışması sonucunda yapılan değişiklikler aşağıda özetlenmiştir:

Modelin Amacı:

- Başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerinin harekete geçirilmesi.
- Çiftçi Örgütlerinin idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamak.

- Çalışma alanlarında potansiyelleri değerlendirmeye yönelik örgütlenme ve grup oluşturma konularında farkındalık sağlamak, tarımsal örgütlenme konusunda model amaç ve hedeflerine uygun yeni oluşumları teşvik etmek.

Modelin Hedefi ve Hedef Gruplar:

- Toplamda, 6 ziraat odası ile yeni kurulacak ya da mevcut 10 çiftçi örgütünde eğitim yayım hizmetlerinin sunulması konusunda etkinlikleri artırılacaktır.
- Model kapsamına alınan çiftçi örgütlerinden seçilecek 6 çiftçi örgütüne eğitim yayım hizmetlerinin sunulması için **idari, teknik ve mali** açıdan güçlendirme çalışmaları yürütülecektir.
- Çalışma alanlarının her birinde hizmet veren 3 tarım danışmanı birinci hedef grup ve çalışma alanlarının her birinin alt bölgesinde yer alan sözleşmeli çiftçiler birinci hedef grubunu oluşturmaktadır.
- Sulama Eylem Planı kapsamında sulamaya açılacak ve açılmış olan 7 pilot alan, teknik eleman ve çiftçiler.
-

Model kapsamına alınan çiftçi örgütlerinin sorumluluk sahalarında yer alan diğer yayım elemanları ve çiftçiler alt bölgelere göre modelin ikinci ve üçüncü hedef grupları olarak belirlenmiştir.

Model Uygulama Planında yer alan ana faaliyetlerden birisi de “2.2. Tarımsal Yayım Elemanlarına Yönelik Faaliyetler” başlığı altında verilecek eğitim çalışmaları olup, bu kapsamdaki çalışmalar Tarımsal Yayım ve İletişim, Sulama ve İBY, Ürünlerde Entegre Mücadele, PCM-Proje Hazırlama, Ekonomik Değerlendirme ile muhtelif tarımsal konulardaki yerel temel eğitimler ile, İBY, Organik-İyi Tarım ve Tarımsal Danışmanlık Örgütlenme konuları altında yurt dışı eğitimleri içermektedir.

GAP-TEYAP-Model kapsamında düzenlenen teknik gezinin amacı GAP bölgesinde sulama ve İBY konusunda çalışan teknik elemanlara bir AB ülkesi olan İspanya da sulama yapılarının yönetimini gerçekleştiren çiftçi organizasyonlarının işletme, bakım ve yönetim açısından uygulamalarını yerinde görüp, incelemeler yapmalarına fırsat vermek olmuştur. Teknik gezi esnasında işletme-bakım ve yönetim ana temasının yanı sıra organizasyonun yapısı, su dağıtım planlamasının yapılışı, farklı tarla içi sulamalar, sulamada alternatif enerjilerin kullanımı gibi pek çok konu işlenmiş ve farklı ürünlerde farklı sulama yapan işletmelerin ziyaretlerine de yer verilmiştir.

Bilindiği üzere ülkemizde suyun %70’inden fazlası tarım sektöründe kullanılmaktadır. Bu miktar yeni sulamaya açılan alanlar ve diğer sektörlerin artan ihtiyacı nedeniyle, tarım sektöründe kullanılan suyun sulamaya açılacak alanların tamamlanması sonucu %65’e düşürülmesi gerekmektedir. Küresel ısınma ve iklim değişiklikleri de dikkate alındığında tarım sektöründe suyun kaynaktan tarla başına iletimi ve dağıtımı ile tarla içi su uygulamaları (salma sulama, yağmurlama sulama, damla sulama) çok büyük önem arz etmektedir. İspanya bu anlamda hem su yönetimi ve organizasyonları, hem de saha uygulamaları açısından örnek teşkil edecek durumdadır. Bu eğitim gezisinde İspanya’nın su ve sulama yönetimi hakkında bilgi almak, deneyimlerinden yararlanmak ve uygulamalarını yerinde inceleyerek GAP’ta uygulanabilirliklerini değerlendirmek hedeflenmiştir.

KATILIMCI PROFİLİ

Eğitime toplam 21 personel katılmıştır. Grup; çiftçi örgütleri teknik elemanları ile GAP ve GAP-TEYAP-TEYKOB ve diğer kamu kurum personelinden oluşmuştur.

Katılımcılar ile ilgili diğer özellikler aşağıdaki verilmektedir;

Katılımcıların iller üzerinden dağılımı; Şanlıurfa 10, Adıyaman 2, Mardin 1, Gaziantep 4, Diyarbakır 2, Diğer 2.

Katılımcıların kurumsal dağılımı:
Çiftçi Örgütü 8, Kamu 13.

Katılımcıların cinsiyet dağılımı:
Erkek 3, Kadın 18

Katılımcıların mesleki dağılımı:
Ziraat Mühendisi 15, Diğer 6.

Toplam 21 kişiden oluşan katılımcı grup listesi **Ek 1’de** sunulmaktadır.

EĞİTİMİN KAPSAMI

Uygulamalı olan eğitim 5 gün toplam 30 saat olarak gerçekleştirilmiş olup kuruluş ve işletmelerde incelemeler yapılmıştır.

Teknik Gezi 16 – 20 Kasım 2015 tarihleri arasında İspanya nın Sevilla, Huelva, Cordoba, Granada ve Madrid bölgelerinde gerçekleştirilmiş ve teknik gezi sırasında çiftçi örgütleri, kurumlar ve işletmeler incelenmiştir.

Teknik geziye katılımcıların illerinden İspanya ya gidiş-gelişleri uçak ile yapılmıştır.

EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İspanya su kaynaklarını yönünden tarihi bir geçmişe ve kültüre sahiptir. Bu durum Endülüs Emevileri döneminden başlamış ve değişen teknoloji kullanımı ve iklimsel koşullara göre değişimler göstererek bugünkü halini almıştır. Geldiği noktada hem teknolojiyi kullanmakta hem de gerekli yasal ve yapısal değişiklikleri uygulamaya koyarak Avrupa Su Direktifi koşullarını yerine getirmektedir. Bu anlamda tesislerini yenilemekte ve çiftçilerini eğiterek değişimi hızlandırmaktadır.

İspanya su yönetiminde ‘Nehir Havza Yönetimini’ uygulamaktadır. Bunun sonucu olarak havzaya giren ve çıkan su kontrol altındadır. Mevcut suya göre tahsisler yapılmakta ve bu tahsislere göre tarla içi sulama da şekillenmektedir. Sisteme dâhil tüm kurum ve kuruluşlar planlandığı şekilde ve uyum içerisinde çalışmaktadır. Teori ve uygulama arasında uçurumlar

bulunmamaktadır. Bu sonuçta, katılımcılığın (üniversiteler, araştırma kurumları, danışma servisleri, sulama birlikleri ve çiftçi) büyük rolü bulunmaktadır.

İspanya su yönetimini fazla ve az suyun olumsuz etkilerinden korunmak olarak özetlemektedir. İspanya ve ülkemiz arasında fiziki ve iklimsel benzerlikler bulunmaktadır. İspanya’da da yağışın mevsimlere ve bölgelere dağılımı ülkemizde olduğu gibi büyük farklılıklar göstermektedir. Onlar da bu sorunları baraj ve depolamalarla düzenlemektedir. İspanya da bizim gibi su zengini bir ülke değildir.

Sonuç olarak fiziki ve iklimsel koşullar açısından İspanya ile ülkemiz arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. Belki de bu nedenle ülkemiz su yönetiminde İspanya uygulamalarını örnek almaktadır. Dikkatlice bakıldığında su ve sulama yönetimi benzer organizasyonlarca yapılmaktadır. Ancak uygulama sonuçlarına bakıldığında iki ülke arasında uçurumlar bulunmaktadır. Bunun tek nedeni ülkemizde sulama yönetiminde ‘suyun kontrol edilmemesi/edilememesidir.’ Bunun sonucu olarak kısıntılı sulama yerine, ihtiyacın iki katına varan sulama uygulamaları yapan pompaj sulamaları bulunmaktadır. Bu kesinlikle kabul edilebilir bir uygulama değildir. Bu nedenle İspanya’nın kağıt üzerindeki kurallarından çok, uygulamalarını hayata geçirecek çalışmaların/tedbirlerin acilen hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bunlar:

- Mevcut yerüstü ve yeraltı kaynakları kayıt altına alınmalı, haritaları çıkarılmalı,
- Sulama birlikleri tarafından yapılan talepler bilimsel olarak değerlendirildikten sonra tahsisler yapılmalı,
- Su mutlaka ölçülü olarak verilmeli,
- Sulama ücretleri birlik tüzüklerinde belirtildiği şekilde; işletme, bakım ve yönetim giderlerini kapsayacak şekilde belirlenmeli,
- Başarı için katılımcılık üzerinde durulmalı,
- Sulama ücretlerinin ödenmesini sağlamak üzere tarımsal destek ve teşvikler arasına sulama desteği konmalı,
- Sulama yönetiminde İspanyada olduğu gibi, mutlaka uydu teknolojileri uygulamaya konmalı,
- İspanya’da sulu alanlarda çiftçilere danışmanlık yapan IFAPA’lar ve çalışmaları detaylı olarak incelenmeli, gerekirse işbirliğine gidilmeli ve
- Ülkemizde sulama yönetimi ve geleceği bir çalıştayda değerlendirilerek varılan sonuçların uygulanması üzerinde durulmalıdır.
- Grup gezi boyunca uyum içerisindeydi.

Katılımcıların bu bölümlerde belirttikleri hususlar özetle aşağıda verilmektedir.

Teknik gezinin İspanya gibi ülkemizle benzer özellik gösteren bir Avrupa ülkesinde verilmesi memnuniyet vericidir.

Teknik gezinin teorik ve bölge konularında uygulamalı yapılması, eğitimin ilgisini ve verimini artırmıştır.

Öncelikle rehberlik hizmeti birinci sınıftı. Rehberin teknik tercümeleri son derece güzel ve konulara vakıftı. Ayrıca seyahat boyunca katılımcıların her türlü sorunları ile yakından ilgilendiler.

Ziyaret edilen tüm kurum, kuruluş ve birlikler özenle seçilmişti. Dolayısı ile merak edilen havza bazında planlama, projelendirme, tatbikat ve işletme konularındaki tüm sorulara cevap bulunmuştur.

Ancak; mevsim itibariyle havanın erken kararması sebebiyle şehir turlarının önemli bir bölümü akşam karanlığında yapılabildi.

Yemeklerde İslami kesim aranması pek fazla çeşit bulunmamasına neden olmuştur. Oteller de zaman zaman yıldızlarına rağmen yetersiz kalmıştır.

Teknik gezi sonucunda elde edilen bu gözlemlerin ileride yapılacak çalışmalarda ülkemize yansımaları beklenmektedir.

KATILIMCI LİSTESİ

Ek 1

ÖRGÜTLENME -SULAMA-İBY - TEKNİK ELEMAN								
14 – 23 Kasım 2015, İspanya								
ADI SOYADI	MESLEĞİ				KURUMU			Kişi NO / TOPLAM
	Z. MÜH	VET.	Tekniker	DiĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	
ADİYAMAN	TOPLAM							2
Sakine Erarslan	1				1			1
Musa POLAT	1				1			1
DİYARBAKIR	TOPLAM							2
Fırat TUTŞİ				1			1	1
Selçuk GÖRDÜK				1			1	1
GAZİANTEP	TOPLAM							4
Halil YAY	1				1			1
Serkan Kösetürkmen	1						1	1
Nevzat Aslan	1						1	1
Mehmet Öztürkmen	1				1			1
MARDİN	TOPLAM							1
Cuma Uçaş	1				1			1
ŞANLIURFA	TOPLAM							10
Hasan KILIÇ				1			1	1
İbrahim ŞAHİN	1						1	1
Necip ÖZGÖKÇE	1						1	1
Oğuz KASAP				1			1	1
Mehmet YILMAZ				1			1	1
Mahmut KÖRAN	1				1			1
Orhan GÖKMEN	1				1			1
Gülbin ÖNCEL	1				1			1
Mehtap SARAÇOĞLU	1						1	1

Reşat KÜÇÜK	1						1	1
ANKARA	TOPLAM							1
Hüseyin Uğur KOLSUZ	1						1	1
KAHRAMANMARAŞ	TOPLAM							1
İsmail KAYA				1			1	1
	15	0	0	6	8	0	13	21
	Z. MÜH	VET.	TEKN.	DİĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	

Bilgilendirme ve katkı sağlayan kurum ve kuruluş temsilcileri:

ADI - SOYADI	KURUMU	TEL No	E-Mail
Anna OSANN	IDR-UCLM	+34 617752507	anna.osann@gmail.com

Ek 2

Eğitim Programı:

14 Kasım Cumartesi
yerleşme (1 gece)

GAP ilerinden İstanbul a geliş, Havaalanından Otele Transferleri Otele

15 Kasım Pazar	05:30	İstanbul	Katılımcıların Havaalanına Transferleri
	09:30 – 13:10	Malaga	Malaga Havaalanına Varış
	14:00 – 17:00	Malaga	Sevilla'ya Seyahat, Otele Yerleşme (3 Gece)
16 Kasım Pazartesi	09:00 – 11: 00	Sevilla	Guadaquivir Nehir Havzası Yönetimini Ziyaret
	12:00 – 14:00	Sevilla	Andalusia Bölge Hükümetini Ziyaret (Tarım Bakanlığı)
	16:00 – 18:30	Sevilla	Andalusia Federasyonu Sulama Komitesini Ziyaret (Feragua)
17 Kasım Salı	09:00 – 11:00	Sevilla	Huelva'ya geçiş (Sevillanın güneyinde Bağ Bahçe Meyve Bölgesi)
	11:00 – 14:00	Huelva	Huelva Bölge Kurumunu Ziyaret

	16:00 – 17:00	Huelva	Huelva Sulama Komitesini Ziyaret
18 Kasım Çarşamba	09:00 – 09:30	Sevilla	Transfer
	09:30 – 13:00	Sevilla	Sevilla Yakınlarındaki Sulama Grubunu Ziyaret (Çay Molası dahil)
	15:30 – 18:00	Sevilla	Cordoba ya hareket, Otele Yerleşme (2 gece)
19 Kasım Perşembe	09:00 – 09:30	Cordoba	Transfer
	09:30 – 11:30	Cordoba	Cordoba Sulama Grubunu Ziyaret
	12:30 – 14:00	Cordoba	Cordoba Kampüs Ziyareti (CSIC Araştırma Kurumu)
	16:00 – 18:30	Cordoba	IFAPA Tarımsal Araştırma ve Eğitim Bölümünü Ziyaret
20 Kasım Cuma	09:00 – 11:30	Cordoba	Ganada'ya hareket Otele Yerleşme (1 gece)
	12:00 – 14:00	Granada	Granada Sulama Grubunu Ziyaret
	14:00 - 16:30	Granada	Arazide Çiftçileri Ziyaret ve Öğlen Yemeği
21 Kasım Cumartesi	09:00 – 14:30	Granada	Madrid e geçiş Madrid te Otele Yerleşme (1 gece)
	15:00 – 18:00	Madrid	Madrid te Şehir Turu
22 Kasım Pazar	10:00	Madrid	Otelden Çıkış
	19:30	Madrid	Madrid Havalimanına Hareket
	23:55 – 04:55	Madrid	İstanbul'a Hareket
23 Kasım Pazartesi			İstanbul dan illere dağılışı

Ek 3- Eğitimden Fotoğraflar

